Keşifçi Veri Analizi (EDA)

Hafta 5

Dr. Ögr. Üyesi Nihan ÖZBALTAN

Data Science Process

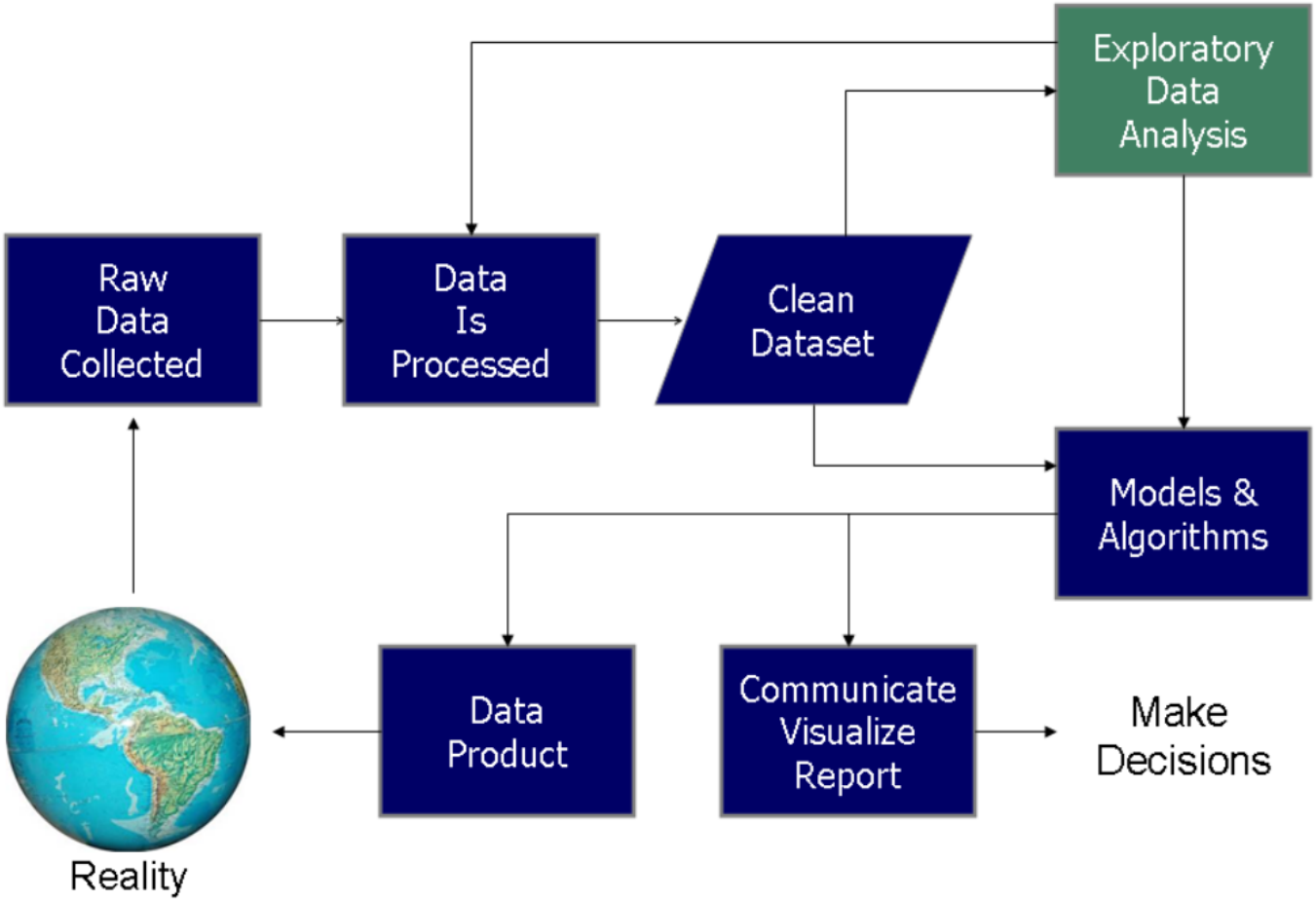

Keşifçi Veri Analizi (EDA)

Keşifçi veri analizi (**Exploratory Data Analysis**), faydalı bilgiler bulma, sonuçları bilgilendirme ve karar vermeyi destekleme amacıyla verileri inceleme ve **görselleştirme** gibi işlemleri kapsayan bir süreçtir.

Veri bilimi projesine başlamadan önce elimizdeki verilerin varyansından, yanlılığından, dağılım türlerinden, verilerin türlerinden, yapısal olup olmadığından emin olmak gerekir.

Bir lokantanın hesap ödeme esnasında müşterilerden edindiği verileri kullanarak keşifçi veri analizini tamamlayacağız.

Tips Veri Çerçevesi Tanıtımı

Gerekli kütüphaneleri ve veri çerçevesini çekirdeğe dahil ettik.

total_bill : ödenen hesap miktarı (usd)
tip : bırakılan bahşiş (usd)
sex : hesabı ödeyen kişinin cinsiyeti
smoker : sigara kullanıp kullanmadığı
day : hangi gün ziyaret ettiği
time : hangi zaman dilimi hizmet aldığı
size : alınan servisin porsiyonları

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import pandas as pd
import seaborn as sns

df = sns.load_dataset('tips')
df.head()
```

	total_bill	tip	sex	smoker	day	time	size
0	16.99	1.01	Female	No	Sun	Dinner	2
1	10.34	1.66	Male	No	Sun	Dinner	3
2	21.01	3.50	Male	No	Sun	Dinner	3
3	23.68	3.31	Male	No	Sun	Dinner	2
4	24.59	3.61	Female	No	Sun	Dinner	4

Keşifçi Veri Analizi

244 gözlem ve **7 değişkenden** oluşuyor.

info( ) fonksiyonu ile veri çerçevesinin bellekte kapladığı alanı ve değişken tiplerini görüntülüyoruz.

Tüm değişkenlerde **244** adet eksik olmayan veri var.

```
df.shape
```

```
(244, 7)
```

```
df.info()
```

```
<class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 244 entries, 0 to 243
Data columns (total 7 columns):
total_bill    244 non-null float64
tip           244 non-null float64
sex           244 non-null category
smoker        244 non-null category
day           244 non-null category
time          244 non-null category
size          244 non-null int64
dtypes: category(4), float64(2), int64(1)
memory usage: 7.3 KB
```

Eksik Gözlemler ve Temel İstatistik

Teyit etmek amaçlı değişkenlerde eksik veri olup olmadığını **isna( ).sum( )** fonksiyonuyla görüntüledik.

Dikkat, eksik gözlem her zaman **NaN** formatında değildir, bazen boşluk bazen de karakterler girilebilir eksik gözlem için.

Bu durumda eksik verileri nasıl tespit edebiliriz?

```
df.isna().sum()
```

```
total_bill    0
tip           0
sex           0
smoker        0
day           0
time          0
size          0
dtype: int64
```

Eksik Gözlem Bulmak Üzerine Alternatif Yöntem

Değişkenlerde hangi benzersiz değerlerin olduğunu görmek için **unique()** fonksiyonu kullanılabilir.

Değişkenlerde kaç adet benzersiz değer olduğunu görmek için **nunique()** fonksiyonu kullanılabilir.

Eksik veya anormal verileri tespit etmek için başka yöntemler de mevcuttur.

```
df["sex"].unique()                    # a
```

```
[Female, Male]
Categories (2, object): [Female, Male]
```

```
df["smoker"].unique()                 #
```

```
[No, Yes]
Categories (2, object): [No, Yes]
```

```
df["size"].unique()
```

```
array([2, 3, 4, 1, 6, 5], dtype=int64)
```

```
df["size"].nunique()
```

```
6
```

Verileri Sorgulama

Hesaplar için ödenen ortalama değer 19.78 usd, standart sapması **8.9** usd.

Hesapların yanında ödenen bahşişlerin ortalaması **2.9** usd iken bahşişlerin medyan değeri de **2.9** usd.

Bahşişlerin standart sapması **1.38** usd.

```
df["total_bill"].mean()
```

```
19.78594262295082
```

```
df["total_bill"].std()
```

```
8.902411954856856
```

```
df["tip"].mean()   # bır
```

```
2.99827868852459
```

```
df["tip"].median()   # b
```

```
2.9
```

```
df["tip"].std()   # bıra
```

```
1.3836381890011822
```

Verileri Sorgulama

describe( ) fonksiyonu veri çerçevesindeki **sayısal değişkenler** için temel istatistik değerlerini gözlemlememize yardımcı olur.

Sayısal değişkenlerin dağılımları hakkında fikir sahibi olmak için idealdir. Daha okunabilir şekli için **.T** komutuyla **transpozu** alınmıştır

```
df.describe().T # sadece sayısal verileri açıklar.
```

	count	mean	std	min	25%	50%	75%	max
total_bill	244.0	19.785943	8.902412	3.07	13.3475	17.795	24.1275	50.81
tip	244.0	2.998279	1.383638	1.00	2.0000	2.900	3.5625	10.00
size	244.0	2.569672	0.951100	1.00	2.0000	2.000	3.0000	6.00

Verileri Sorgulama

Veri çerçevesini cinsiyetlere göre kırdırarak, **hangi cinsiyetlerin ne kadar hesap ödediği** hakkında temel istatistik bilgilerini sorgulamak istiyoruz.

Bu yüzden **groupby( )** fonksiyonunu ve **describe( )** fonksiyonlarını birlikte kullanabiliriz.

```
df.groupby(["sex"]).describe()["total_bill"]
```

sex	count	mean	std	min	25%	50%	75%	max
Male	157.0	20.744076	9.246469	7.25	14.00	18.35	24.71	50.81
Female	87.0	18.056897	8.009209	3.07	12.75	16.40	21.52	44.30

Verileri Sorgulama

Lokantada satın alınan porsiyonlara göre bırakılan bahşiş miktarlarının ortalamasını almak istiyoruz.

apply( ) ve **lambda** fonksiyonlarını kullanabiliriz.

Porsiyon arttıkça bahşiş ortalamasının arttığını düşünüyoruz, **korelasyon katsayısını** görüntüleyelim.

```
df.groupby('size')['tip'].apply(lambda x: np.mean(x))
```

```
size
1    1.437500
2    2.582308
3    3.393158
4    4.135405
5    4.028000
6    5.225000
Name: tip, dtype: float64
```

```
df.corr()["total_bill"]["size"]
```

```
0.5983151309049025
```

Verileri Sorgulama

Erkek müşterilerin 8$ üstünde bahşiş verenlerini filtrelemek istiyoruz. Sadece **2** müşteri varmış.

```
df[(df["sex"] == "Male") & (df["tip"] > 8)]
```

	total_bill	tip	sex	smoker	day	time	size
170	50.81	10.0	Male	Yes	Sat	Dinner	3
212	48.33	9.0	Male	No	Sat	Dinner	4

5$ üstünde tip bırakan **kadın müşterileri** ödedikleri **hesap tutarına göre** sıralayalım.

```
df[(df['tip']>5) & (df['sex'] == "Female")].sort_values('total_bill', axis = 0, ascending=False)
```

	total_bill	tip	sex	smoker	day	time	size
85	34.83	5.17	Female	No	Thur	Lunch	4
52	34.81	5.20	Female	No	Sun	Dinner	4
155	29.85	5.14	Female	No	Sun	Dinner	5
214	28.17	6.50	Female	Yes	Sat	Dinner	3

Verileri Sorgulama

Diğer bir yöntem **query( )** fonksiyonu ile **6$ dan daha çok bahşiş bırakan** ve aynı zamanda **5 porsiyondan daha küçük ürünler satın alan müşterilerin cinsiyetlerini**, **bahşişlerini** **ve** **porsiyon sayılarını** yazdıralım.

```
df_filtered = df.query('tip>6 & size<5')[["sex", "tip", "size"]]
df_filtered
```

	sex	tip	size
23	Male	7.58	4
59	Male	6.73	4
170	Male	10.00	3
183	Male	6.50	4
212	Male	9.00	4
214	Female	6.50	3

Korelasyon Görselleştirme

Sürekli verileri görselleştirmek için **dağılım grafiği** sıklıkla kullanılır.

Görüldüğü üzere bırakılan bahşiş ve ödenen hesap miktarı arasında **iyi** ve **pozitif** bir korelasyon vardır.

```
sns.scatterplot(x = "tip", y = "total_bill", data = df);
```

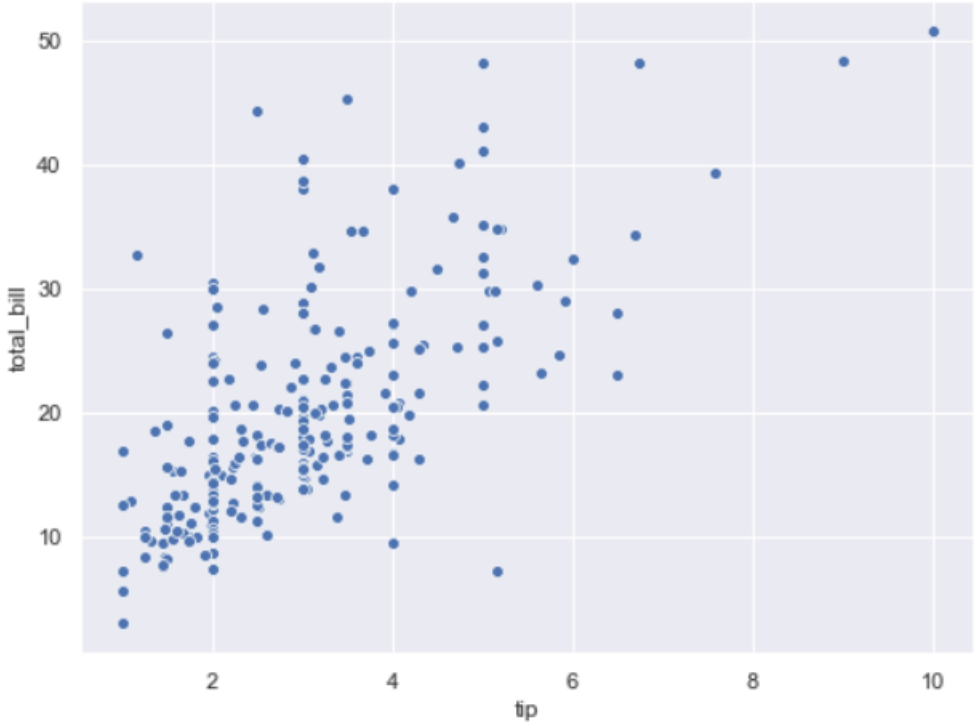

Korelasyon Görselleştirme

Özellikle üst üste binen gözlemler okunabilirliği düşürebilir.

Bu yüzden **yoğunluklu dağılım grafiği** çizdirilerek gözlemlerin hangi aralıkta ne kadar yoğun olduğunu da gözlemleyebiliriz.

```
sns.jointplot(x = "total_bill", y = "tip", data = df, color="purple");
```

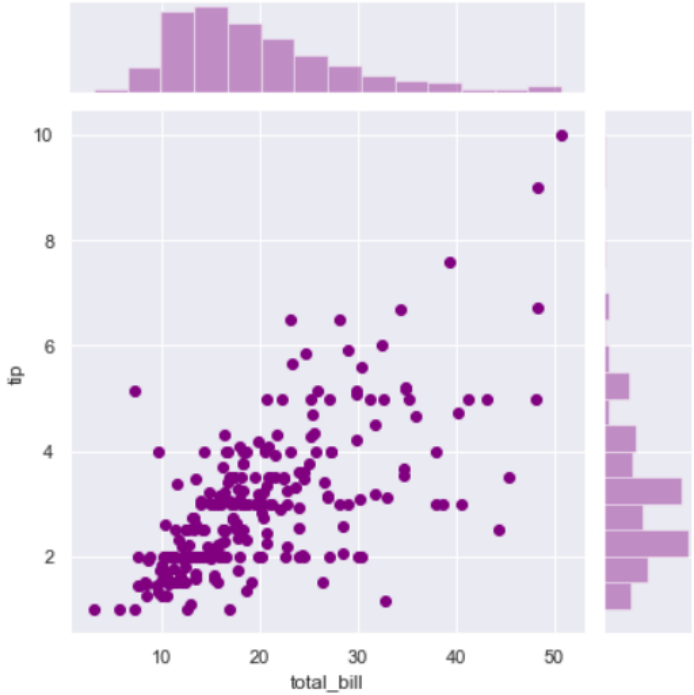

Kovaryans ve Korelasyon Analizi

```
df.cov()
```

	total_bill	tip	size
total_bill	79.252939	8.323502	5.065983
tip	8.323502	1.914455	0.643906
size	5.065983	0.643906	0.904591

Kovaryans matrisi bize; ödenen hesap ile bahşiş arasında **pozitif**, porsiyon ile bahşiş arasında **pozitif** ve ödenen hesap ile porsiyon arasında **pozitif** bir ilişkinin var olduğunu göstermektedir.

<u>Ancak ilişkinin şiddeti hakkında bir yorum yapmak için korelasyon matrisine bakarız.</u>

```
df.corr()
```

	total_bill	tip	size
total_bill	1.000000	0.675734	0.598315
tip	0.675734	1.000000	0.489299
size	0.598315	0.489299	1.000000

Ödenen hesap ile bahşiş arasında **0.67** korelasyon vardır. **Güçlü ve pozitif bir ilişki.**

Korelasyon ve Isı Haritası

Korelasyon matrisini anlayabilmek çokça değişkenin bulunduğu veri çerçevelerinde zorlaşabilir.

Isı haritası ile renklendirilmiş korelasyon matrisi de bize değişkenler arasındaki ilişki hakkında fikir verecektir.

Korelasyon matrisinin ısı haritası aynı bilgiyi görsel olarak ifade eder.

```
corr = df.corr()
sns.heatmap(corr,
            xticklabels=corr.columns.values,
            yticklabels=corr.columns.values);
```

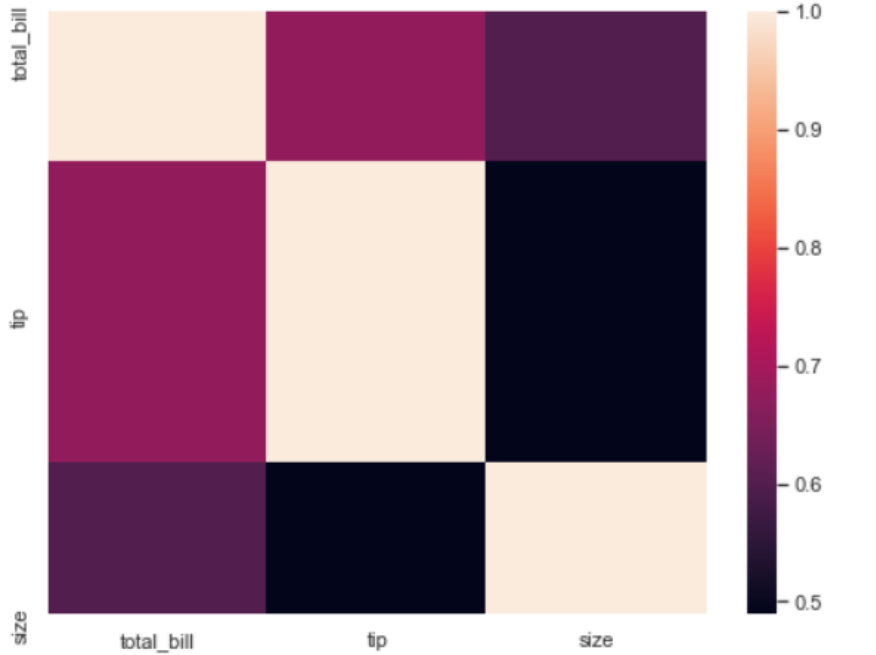

Dağılım Görselleştirme

Ödenen hesapların dağılımını görmek istediğimizde **histogram** çizdirebiliriz.

Histogram bize dağılımın normal, sağa ve sola yaslanmış olduğu hakkında fikir verir.

Dağılımın nerede **yoğunlaştığı** hakkında bilgi ediniriz.

```
: sns.distplot(df["total_bill"], bins=16, color="purple");
```

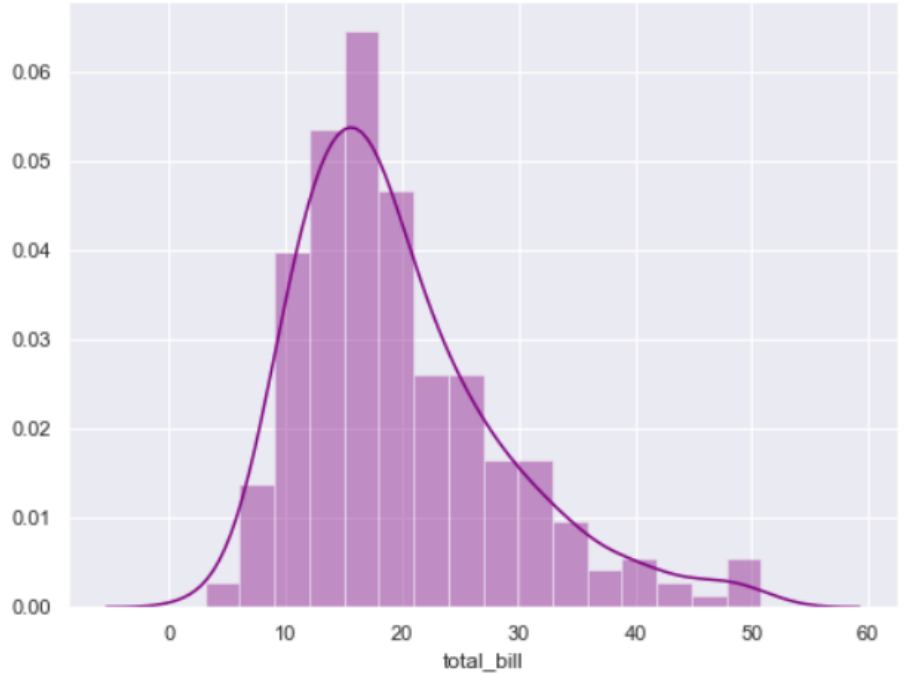

Oran Görselleştirme

Hesap ödeyen müşterilerin kadın ve erkek oranlarını görüntülemek istersek **kutu grafiği** (**barplot**) çizdirebiliriz.

Grafikte görüldüğü üzere yaklaşık 155 erkek müşteri ve 85 kadın müşterinin kaydı tutulmuştur diyebiliriz.

```
sns.countplot(x = "sex", data = df);
```

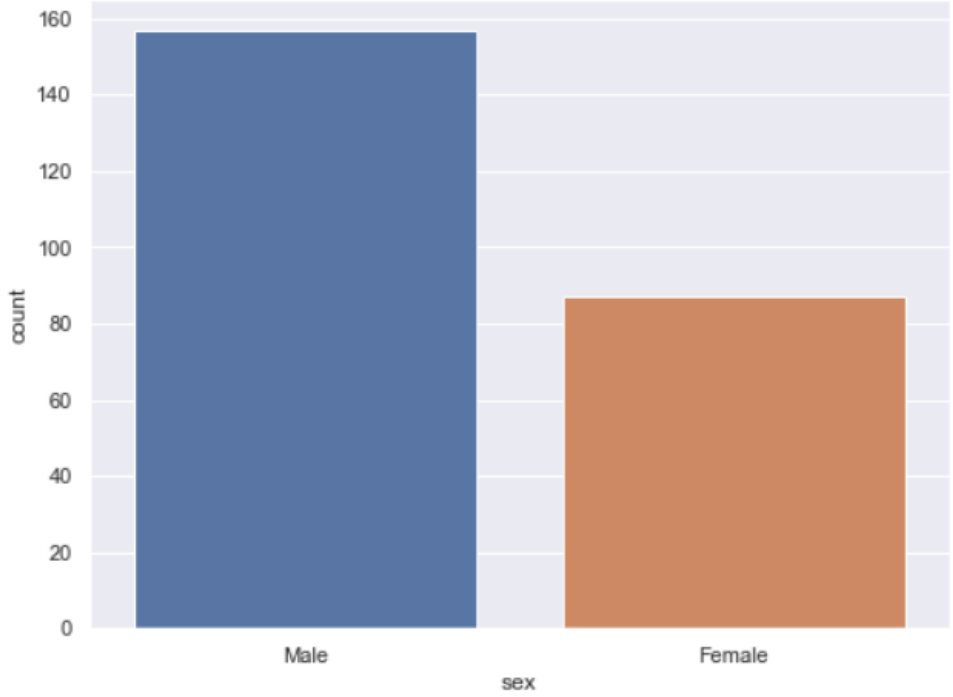

Oran Görselleştirme

Kutu grafiği ile hangi günler yaklaşık olarak ödenen hesap miktarlarının hangi oranlarda dalgalandığını görebiliriz.

Ödenen hesapların maksimum olduğu günler hafta sonu gibi görünüyor.

```
sns.barplot(x = "day", y = "total_bill", data = df);
```

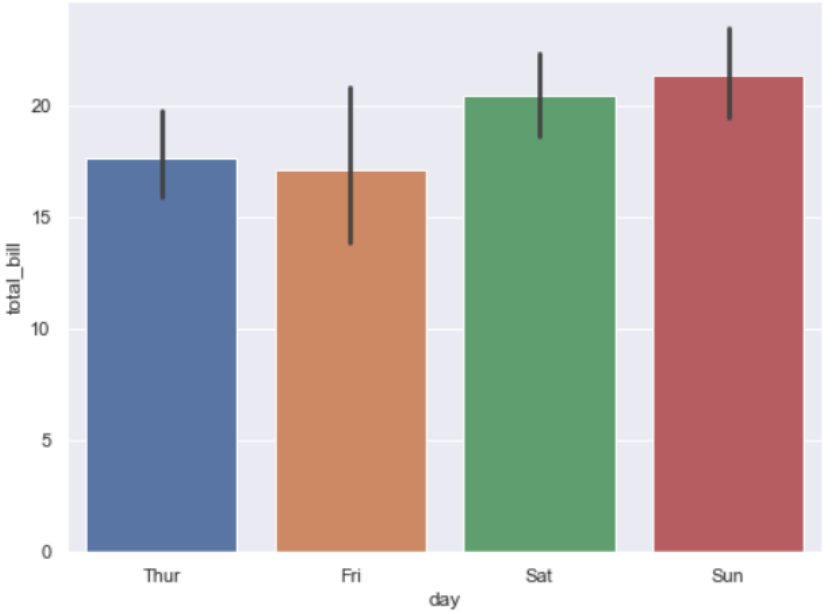

Yoğunluk Görselleştirme

Bahşiş ve ödenen hesap miktarı arasındaki ilişkiyi **yoğunluk grafiği** çizdirerek de gözlemleyebiliriz.

Grafiğe bakarak bahşişin en sık gözlemlendiği miktar **2 usd** civarıyken ödenen hesap miktarının en sık gözlemlendiği miktar **18 usd** civarıdır çıkarımında bulunabiliriz.

```
sns.jointplot(x = df["total_bill"], y = df["tip"],kind = "kde", color="purple");
```

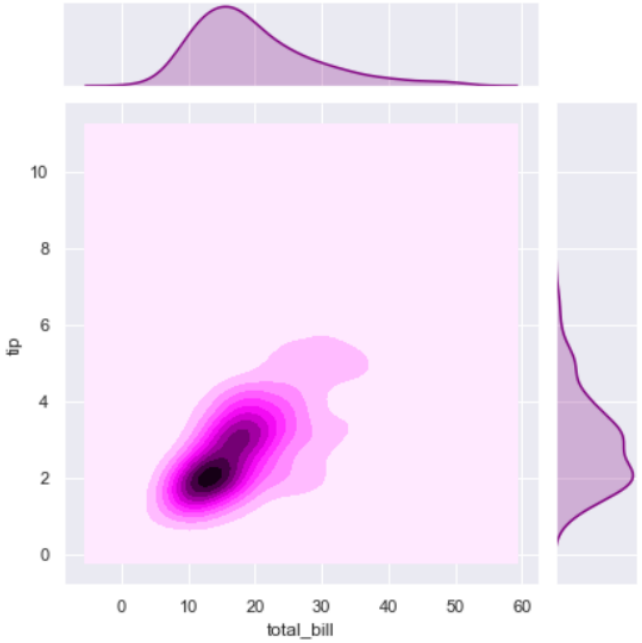

Dağılım Görselleştirme

Tıpkı **dağılım grafiği** gibi sürekli verileri görselleştirmede ve dağılımları hakkında fikir sahibi olma konusunda **keman grafiği** bize yardımcı olacaktır.

Satın alınan porsiyonların **dağılımı** sağ tarafta gözlemlenmektedir.

Şişkin olan kısım en yoğunluklu olarak **2 porsiyonluk** siparişlerin ısmarlandığını temsil eder.

```
sns.violinplot(y = "size", data = df);
```

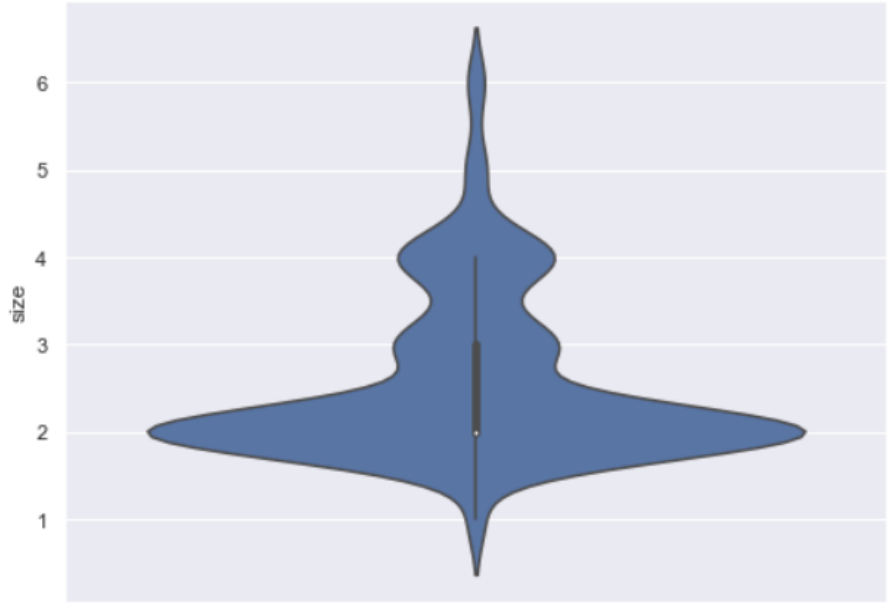

Koşullu Dağılım Görselleştirme

Sigara içen ve içmeyen müşterilerin bıraktıkları bahşişlerin dağılımı hakkında fikir sahibi olmak için **keman grafiği** çizdirilebilir.

Aralarında neredeyse bir fark yok gibi görünmektedir.

*Bir fark olsa dahi bu farkın nedensellik (**causality**) bakımından incelenmesi ve **anlamlı olup olmadığının** araştırılması gerekir.*

```
sns.violinplot(x = "smoker", y = "tip", data = df);
```

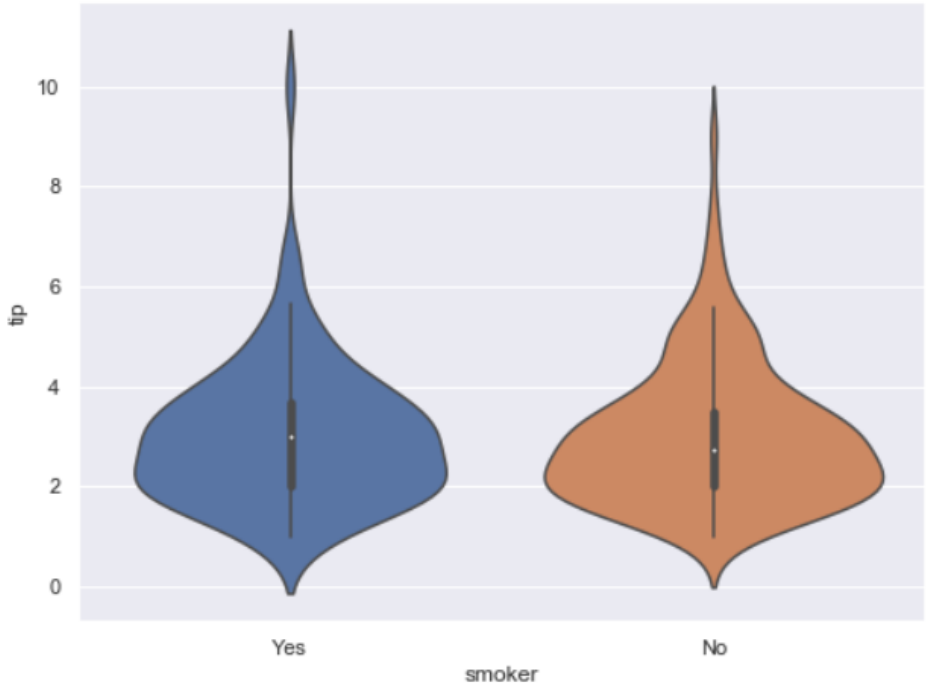

Dağılım Görselleştirme

Hangi günler garsonların daha çok bahşiş aldığını görüntülemek istersek **CatPlot** çizdirebiliriz.

CatPlot, kategorik verileri, sürekli verilerle görselleştirmek için ideal bir görselleştirme aracıdır.

```
sns.catplot(x = "day", y = "tip", data = df);
```

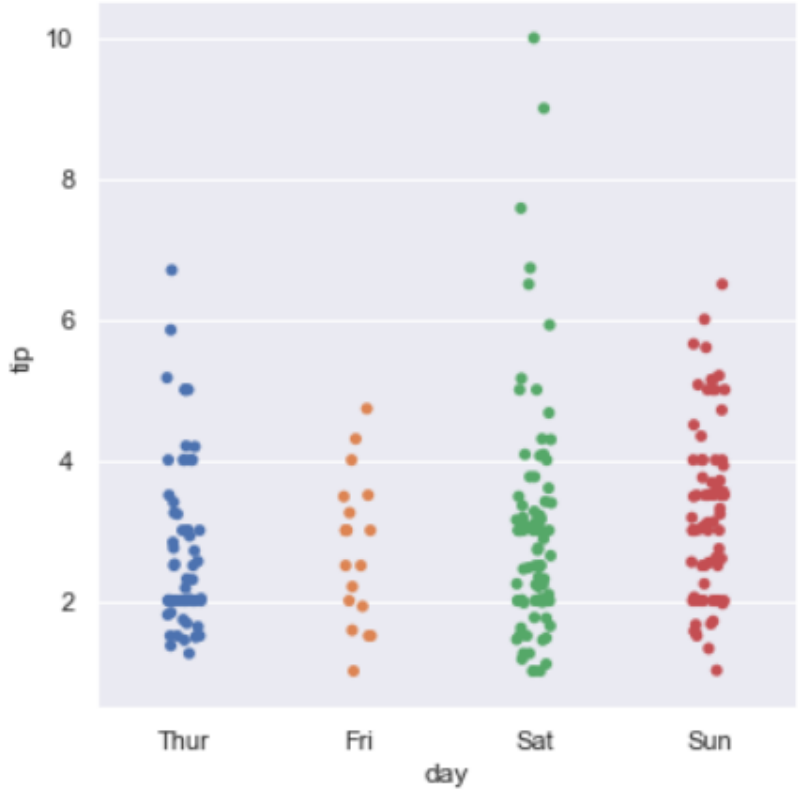

Dağılım Görselleştirme

Hesap ödeyen erkeklerin ve kadınların bıraktığı bahşiş miktarları ve ödedikleri hesap miktarları arasındaki ilişkiye göre bir görselleştirme yapalım.

Kıyaslamak zor olduğu için bize yardımcı olması amacıyla "**doğrusal regresyon çizgisi**" çektik.

Not : Çizginin etrafındaki soyut katman ***güven aralığını*** *(Confidence Interval) temsil etmektedir.*

```
sns.lmplot(x = "total_bill", y = "tip", data = df, hue = "sex");
```

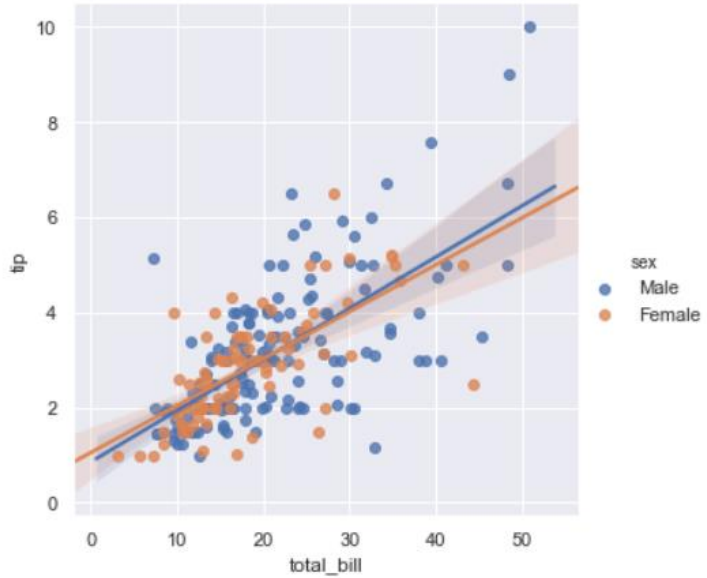

Kaynakça

https://medium.com/@denizkilinc/python-ile-veri-tan%C4%B1maya-ve-temel-i%CC%87statisti%C4%9Fe-dal%C4%B1%C5%9F-7e1028270ac

https://medium.com/bili%C5%9Fim-hareketi/veri-bilimi-i%CC%87%C3%A7in-temel-python-k%C3%BCt%C3%BCphaneleri-2-pandas-dcc12ae01b7d

https://medium.com/bili%C5%9Fim-hareketi/veri-bilimi-i%CC%87%C3%A7in-temel-python-k%C3%BCt%C3%BCphaneleri-1-numpy-750429a0d8e5

https://medium.com/datarunner/veri%CC%87-bi%CC%87li%CC%87mi%CC%87-i%CC%87%C3%A7i%CC%87n-i%CC%87stati%CC%87sti%CC%87k-4c1c72c4158